

Kuoleman metsä

(Kuvaus läntiseltä sotanäyttämältä)

Sodan alusta alkaen on Argonne-metsikkö ollut yhtenä sotaselostusten jokapäiväisenä tapahtumapaikkana. Kuukausi kuukauden perästä ovat sodan raivottaret tällä jylhällä, mutta strategisesti tärkeällä ylängöllä harjottaneet häikäilemätöntä hävitystyötään. Ennenkuulumattomalla katkeruudella ovat sotajoukot molemmin puolin tehneet hyökkäysryityksiä, vallottaakseen vastustajaltaan muutaman metrin alueesta, jossa jokainen puu jokainen kukkula tai syvennys merkitsi ututtu suojaa ja — kuolemaa vastustajille.

Berliner Tageblatt'issa on tunnettu sotakirjeenvaihtaja, Bernh. Kellerman, antanut järkyttävän kuvauksen tästä kuoleman metsästä, josta kuvauksesta lainaamme seuraavaa:

”Sade putoaa virtana alas. Lyijynharmaista pilvistä, jotka puulattojen päällitse uiskentelevat, valuu vesi aivan kuin saavista kaataen. Puut humisevat ja valittavat myrskyssä ja lähettävät kokonaisia kuroja alas latvoistaan. Tiet ovat sulautuneet liejuksi, sadevirrat syöksyvät jyrkän teiltä alas ja maan sisään kaivetuissa ”asemissa” on tuli sytytetty kamiinoiniin.

Tämä on Argonnemetsä, sellaisena kun se todellisuudessa on. Hiilimiehiä, rosvoja ja villisikojä varten luotu metsä. Sillä on historiallinen nykyaikansa, sitä ei voida kieltää, ja yhtä varmaa on, että sillä on ollut entisajan historiansa. Ihminen, joka metsään lähti, oli kadonnut, teki ristinmerkin ja kuoli. Pensaikossa oli murhaaja väijymässä. Metsikössä löytyy paikkoja, joita tunnetaan nimellä ”kuollut

tyttö” tai ”kuollut mies” ja jotka nimet eivät suinkaan ole syntyneet aiheettomasti. Mutta tämä muinaisaikainen rosvoamisliike, josta metsä aikaisemmin oli mainittu, on kuin lapsenleikkiä, satunäytelmää, siihen verrattuna mitä metsä nykyään on. Mikäpä aika voisikaan julmuudessa vetää vertoja meidän aikakaudellemme? Me olemme voittaneet kaiken, mitä tähän asti on ollut ajateltavissa.

Argonnen metsä ei ole mikään metsä ihmisiä varten. Se muodostuu, kuvannollisesti kertoen, kolmi-kerroksisesta metsästä, ylämpänä ovat yksityiset korkeat puut, enimmäkseen tammia, toisessa kerroksessa matalammat puut: tammi, koivu, pyökki, ja alimpana karhumarjapensaista, orjantappurapensaista, kanervista ja köynnöskasveista muodostunut yhteenkasvanut viidakko — luonnollinen piikkilanka-aita, niin petollinen ja kavala kuin suinkin mahdollista. Tämä on metsä-gorillantapaista alkuaikaista olentoa varten, joka kurikka kädessä vaelttaa pensaikkojen lävitse. Ihminen astuu tähän metsään kauhu rinnassaan.

Laakson pohjukkaa myöten saapuu transporttikolonna. Miehistö seisoo vaunuissa. Heidän ilmeensä on velto ja väsynyt ja heidän päänsä ja käsivartensa ovat kääreisiin kiedotut. Ne ovat haavotettuja juoksuhaudoista ylempänä metsäalueella. Metsä syö ihmisiä joka päivä. Sade valuu alas haavottuneiden ylitse; mutta he eivät näy siitä välittävän vähääkään. Yhdellä kärryllä makaa joku hevosenloimen peittämänä; hänelle ei enää rankkasade, enemmän kuin

mikään muukaan sodan kauhuista, voi tehdä vähintäkään häiriötä.

Me kuljemme suoraan metsän lävitse. Tiet ovat täällä hirsillä katetut, joista yksi liittyy toiseen mitä suurimmalla tarkkuudella, ilman sitä ei täällä olisi mahdollista päästä askeltakaan eteenpäin. Me ristellemme alueella, jossa kranaatit ovat temmeltäneet; siellä makavat rikkiammutut puut toinen toisensa ylitse syöstyinä, miehenpakuisia tammia, joita kranaatit ovat tavanneet ja katkaisseet kahtia, nylkeneet paljaksi ja vihdoin heittäneet maahan. Siinä ne nyt makailevat ja kuolevat. Sittenmin saavumme muutamien omituisten jättiläiskumpujen luo metsikön keskellä, matkan päästä näyttävät ne mullasta ja kivistä rakennetuilta jättiläishaudoilta. Mutta kun tarkastelemme niitä tarkemmin, niin osottautuukin, että ne ovat vallituksia; harmaat tykit ovat niiden suojaan asetetut; ne ovat kelpo suuruutta ja niiden kuulat kulkevat kevyesti metsän tiuhan lehdkön lävitse.

Ohjaamme matkamme erään juoksuhaudan luo ja astumme alas maan uumeniin. Koputamme ja astumme sisään. Täällä palaa kattolamppu, vaikka kello osottaa yhtätoista edelläpuolen päivän. Täällä ovat miehet asuneet syyskuusta lähtien viime vuonna. Parsikaton alle, jonka päällä on kahden metrin vahvuudelta multaa, on kaksi maakuulavitsaa järjestetty.

Metsän hämystä saapuu mies. Hänen saappaansa ovat kauttaaltaan savessa, vaatteensa märät ja likaset. Vyötäisiltä roikkuu pulloja, pusseja ja kukkaroita; kivääriään kantaa hän selässään. Hänen kasvonsa ovat tummanruskeat, likaset ja ahavoittuneet; mutta niissä loistaa pari silmää kuin valonsäteet. Hän on yksi "kenttäharmaa", joka

saapuu juoksuhaudasta ylempänä, yksi sitä oikeata "Argonne-mallia".

Yhtäkkiä taukoo sade ja aurinko murtautuu esiin lämmittävin sätein pilvien lomitse. Erään luutnantin seurassa kiipeämme tammipuuhun ja katselemme metsän ylitse.

Tuolla etäällä on Vanquiskukkula, jonka harja on saksalaisten hallussa. Harjanteen vastapäätä ovat ranskalaiset. Paljain silmin saatamme nähdä heidän piikkilanka-aitauksensa alempana olevassa laaksossa. Mutta oikealla kohooa metsän ylitse kuuluisa "kukkula 285" jonka saksalaiset valloivat kahdeksan päivää aikaisemmin.

Nyt se makaa tuossa autiona ja ruskeana. Ihmisten on onnistunut hävittää kokonaan kaiken metsän suurelta osalta sen harjanteelta. Puut makaavat säpäleinä röykkiöissä, hiiltyneinä, rikkiammuttuina, säloiksi ja siroiksi silvottuina. Alempi metsä on kokonaan kadonnut ja maankamara on revitty jättiläismäisiksi vaoiksi, juoksuhaudoiksi ja räjähdysaukoiksi. Koko ylänkö on ammuttu rojuksi ja viileskelty sadoilla jättiläisnaarmuilla, ammottavilla haavoilla ja halkeimilla. Eräs konetykki siellä sähisee nytkin ja kiväärinkuulat vinkuvat. Ilman pienintäkään lepoa jatkuu taistelu siellä ylhäällä. Tuos sa singahti järeän tykin laukaus. Se jyrää kuin ukkonen ja kaiku katoaa ulisten syvien rotkojen taakse.

Tuntuu omituinen haju, aivan kuin olisimme jonkun sairaalan käytävissä. Nenäämme pistää kloorin ja kymmenien muitten aineiden tikerä katku. Tuo katku oli havaittavissa jo silloin kun olimme matkalla metsikköön. Koko Argonne metsä on epäterveellisen hikeyden täyttämä, maankamara, puunjuuret ovat imeneet itseensä tämän omituisen katkun, joka on lähtöisin myrkyllisistä kaasupommeista, kaa

suista, jotka leviävät alituisesti räjähtävistä kranateista, ja joukko-
haudoista, joiden ruumisläjät peite-
tään kloorikalkilla.

Hirvittävällä tavalla täällä on
toimittu ja tällä metsällä on tari-
nansa, joka julmuudessa voittaa är-
jyisemmän meren tarinan. Vielä
nytkin voi metsässä kulkija silloin

tällöin tiheikössä tavata sotilaan,
joka tössöttää kivääri ampuma-
asentoon asetettuna. Kun huudat
hänelle, niin pysyttelee hän vaiti.
Hän on kuollut; mutta orjantappu-
rapensaikko on vielä kuoleman jäl-
keenkin pitänyt hänet entisessä
murha-asennossaan...

A. Cabanel: Itämaalainen kaunotar
(Metropolitan taidemuseossa.)